

ხეოფსის პირამიდა

თავისუფალი ქართულენოვანი ენციკლოპედია ვიკიპედიიდან

ხეოფსის პირამიდა

მღებარეობა ეგვიპტეში

ხეოფსის (ხუფუს) პირამიდა, იგივე **გიზას დიდი პირამიდა** — [შვიდი საოცრებიდან](#) ერთ-ერთი და ჩვენამდე მოღწეული ერთადერთი ნაგებობა, ყველაზე დიდი პირამიდა. მისი მშენებლობა ჩვენ წელთაღრიცხვამდე 26-ე საუკუნეში დაიწყო. პირამიდის სიმაღლე 147 მეტრი იყო, მაგრამ დღესდღეობით ის 136 მეტრია. მისი თითოეული გვერდის სიგრძე 233 მეტრია. 1 კილომეტრის გავლა სჭირდება იმას რომ შემოუარო ამ პირამიდას.

ამ პირამიდის მშენებლობისას [ეგვიპტელებმა](#) საოცარი [არქიტექტურული](#) ცოდნა გამოიყენეს, ეს კი იმაში გამოიკვეთება, რომ მასში გამოყენებული ლოდები იდეალურად ჯდება ერთმანეთში. მასზე დაახლოებით 2 300 000 ლოდი დაიხარჯა. მისმა მშენებლობამ 20 წელიწადს გასტანა და მასში ჩართული იყო დაახლოებით 100 ათასი მუშა.^[1] ხეოფსის პირამიდა ერთადერთია იმ [შვიდი საოცრებიდან](#), რომელიც შემორჩა. ის დღესაც ითვლება არქიტექტურის საუკეთესო ნიმუშად. პირამიდაში შესასვლელი განთავსდა 15 მეტრის სიმაღლეზე საიდანაც ჩადიოდნენ მიწის ქვეშ უცნობი დანიშნულების კამერაში. შესასვლელიდან 9 მეტრში გზა იყოფოდა აქედან ერთი უცნობი დანიშნულების იყო ხოლო მეორე ადიოდა ბევრით სამეფო კამერაში. დერეფნის შუა ნაწილიდან ჭერის სიმაღლე იზრდებოდა 8 მეტრამდე, შედეგად აქ წარმოიქმნა ცრუ თალი ეს იყო დიდი გალერეა.

დიდი გალერეის დასაწყისში გალერეა იგოგებოდა და ეს გზა მიემართებოდა დედოფლის კამერაში. გალერეის ბოლოში, სამეფო კამერაში ხეშიუნმა გამოიყენა საინჟინრო მიდგომა, რომელმაც გადაარჩინა სამეფო კამერა ჩამონგრევას, კერძოდ კამერის თავზე განათავსა ხუთი ჰორიზონტალური ქვის ბლოკი, მათ შორის დაგოვა სიცარიელე და ბოლოს გადახურა ორ ქანობიანი გადახურვით. შემოდან წამოსული სიმძიმე გადაანაწილა გვერდებზე.

პირამიდის ახლოს აღმოაჩინეს მზიური ნავი. აღსანიშნავია რომ პირამიდის შიგნით არსებობს სავენტილაციო შახტები . ერთ-ერთი მიმართულია [ორიონის თანავარსკვლავედისაკენ](#).

კოლოსეუმი ან კოლისეუმი ([ლათ.](#) colosseum), *ფლავიუსების ამფითეატრი* ([ლათ.](#) Amphitheatrum Flavium) — გიგანტური ამფითეატრი, ძველი რომის არქიტექტურული ძეგლი (ახ. წ. 75 - 80), გვეგით ელიუსური შენობის (სიგრძე 190 მ, სიგანე 156 მ) შუაში მოთავსებული არენის ირგვლივ 4 იარუსად, საფეხურისებრ, განლაგებულია მაყურებელთა ადგილები (დაახლოებით 45-დან 50 ათასამდე). ძირითადად ეთმობოდა გლადიატორების ბრძოლის სანახაობებს. კოლოსეუმი მდებარეობდა რომაული ფორუმის მარჯვნივ და მისი მშენებლობა დაიწყო 70-სა - 72 წელს იმპერატორ [ვესპასიანეს](#) ბების დროს. კოლოსეუმის მშენებლობა დასრულდა იმპერატორი [ტიტუსის](#) დროს და შემდგომი ცვლილებები შეტანილი იქნა იმპერატორი [დომიციანეს](#) ბებისას. კოლოსეუმი რამდენიმეჯერ დააბინა [მიწისძვრამ](#), თუმცა დღეს იგი [რომის](#) სიმბოლოს წარმოადგენს.

რესურსები ინტერნეტში

არგემიდას გაძარი ([ბერძნ.](#) Artemision, [ლათ.](#) Artemisium), ასევე ეფესოს გაძარი, დიანას გაძარი — [მსოფლიოს შვიდ საოცრებათაგან](#) ერთ-ერთი, ბერძნული ქალღმერთი

[არგემიდასადმი](#) მიძღვნილი გაძარი [ეფესოში](#); აგებულია დაახ. [ძვ. წ. 550](#) წელს [სპარსეთის](#) იმპერიის [აქამენიდთა დინასტიის](#) მმართველობის პერიოდში. ამჟამად [თურქეთის](#) ტერიტორიაზეა.

თავდაპირველი გაძრისგან დღემდე არაფერი შემორჩენილა. იგი მშენებლობის დამთავრებიდან მალევე განზრახ გადაწვა [ჰეროსტრატოსმა](#), მას ასეთი სრულყოფილების განადგურებით თავისი სახელის უკვდავყოფა სურდა. ის დაიჭირეს და სასტიკი წამების შემდეგ სიკვდილით დასაჯეს. ამ ამბის მოყოლა ან მისი სახელის ხსენება ეკრძალებოდა ყველას, მათ შორის ყველა სახის მემაგიანეს. რამდენიმე საუკუნის განმავლობაში, მისი სახელის ხსენება სიკვდილით ისჯებოდა. მაგრამ როგორც ჩანს [ჰეროსტრატემ](#) მიზანს მიაღწია, ყოველ შემთხვევაში თავისი ქმედების შემდგომი 25-26 საუკუნის განმავლობაში მაინც.

[აბუ-სიმბალი](#), ასევე [აბუ-სიმბელი](#) ([არაბ.](#) أبو سمبل ან أبو سنبل) — ორი კლდეში ნაკვეთი ძველეგვიპტური გაძარი [ნასერის გბის](#) დასავლეთ ნაპირზე, [მდინარე ნილოსის](#) მარცხენა სანაპიროზე. მდებარეობს ისტორიული [ნუბიის ეგვიპტურ](#) ნაწილში, ამავე სახელწოდების მცირე [დასახლებიდან](#) სამხრეთ-აღმოსავლეთით. აგებულია [ძვ. წ. XIII საუკუნეში](#), [ძველი ეგვიპტის ახალი სამეფოს ფარაონის](#), XIX დინასტიის წარმომადგენლის, [რამზეს II](#)-ის მიერ.

[აბუ-სიმბალის](#) კლდეში ნაკვეთი დიდი გაძარი აგებულია თავად [რამზეს II](#)-ის განდილებისათვის, ხოლო მეორე, შედარებით მცირე [ჰატშორის](#) გაძარი [ეგვიპტის](#) დიდი დედოფლის — [ნეფერტარის](#) მოსაგონრად აიგო. ორივე გაძარი [1979](#) წლიდან [იუნესკოს მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლთა სიაშია](#) მოხვედრილი. [რამზესისა](#) და [ჰატშორის](#) ეს ორი

გაძარი დღეს აღარ მდებარეობენ იქ, სადაც თავდაპირველად გამოკვეთეს კლდეში. [1968](#) წელს [ასუანის კაშხალის](#) მშენებლობასთან დაკავშირებით აბუ-სიმბალის გერიტორია [წყლით](#) დაიფარა, მანამდე კი, [1963](#) წლიდან ძეგლთა გადასარჩენად აქტიური სამუშაოები მიმდინარეობდა, გაძრები ნაწილებად დახერხეს, იმავე მიდამოებში 64 [მეტრით](#) მაღლა გადაიგანეს და ხელახლა ააშენეს. აბუ-სიმბალის ეს შემადღებული ადგილი გაძრებითურთ დღეს [ნასერის ტბაში](#) კუნძულს ქმნის, რომელიც ჩრდილო-დასავლეთი მხრიდან დასახლებულ პუნქტს (აბუ-სიმბალი) დამბებით უკავშირდება; დამბაზე გაყვანილია სპეციალური გზა მიმოსვლისათვის.

სახელწოდება „აბუ-სიმბალი“ (ან „აბუ-სიმბელი“) არის [ევროპული](#) ვარიანტი არაბული დასახელებისა „აბუ სუნბულ“, რომელიც ამ ადგილის [ანტიკური](#) სახელიდან, „იქსამბულიდან“ მომდინარეობს^[2]. [ძველი ეგვიპტის ახალი სამეფოს](#) პერიოდში, როდესაც გაძრები აიგო, სავარაუდოდ ამ ადგილს *მეჰა ეწოდებოდა*. აბუ-სიმბალიდან დაახლოებით 20 [კილომეტრით](#) სამხრეთ-დასავლეთით მდებარეობდა პაგარა [სოფელი](#) *იბშეკი*^[3], რომელშიც იდგა პაგარა გაძარი, [ჰატშორის](#) სახელზე აგებული (აბუ-სიმბალის მცირე გაძარიც [ჰატშორისაა](#)). ეს გერიტორია, რომელიც თანამედროვე [სუდანის](#) საზღვრებშია მოქცეული, თავდაპირველად კი [ნილოსის](#) მეორე ჭორომის ჩრდილოეთით მდებარეობდა, დღეს ნუბიის გბით არის დაფარული.

სექციების სია

იაპონიაში არის ხის გაბარი, გოჯაიდი, რომელიც 57 მეტრი სიგრძის, 50 მეტრი სიგანის და 47 მეტრი სიმაღლისაა, თუმცა აღრე ის უფრო დიდია იყო.

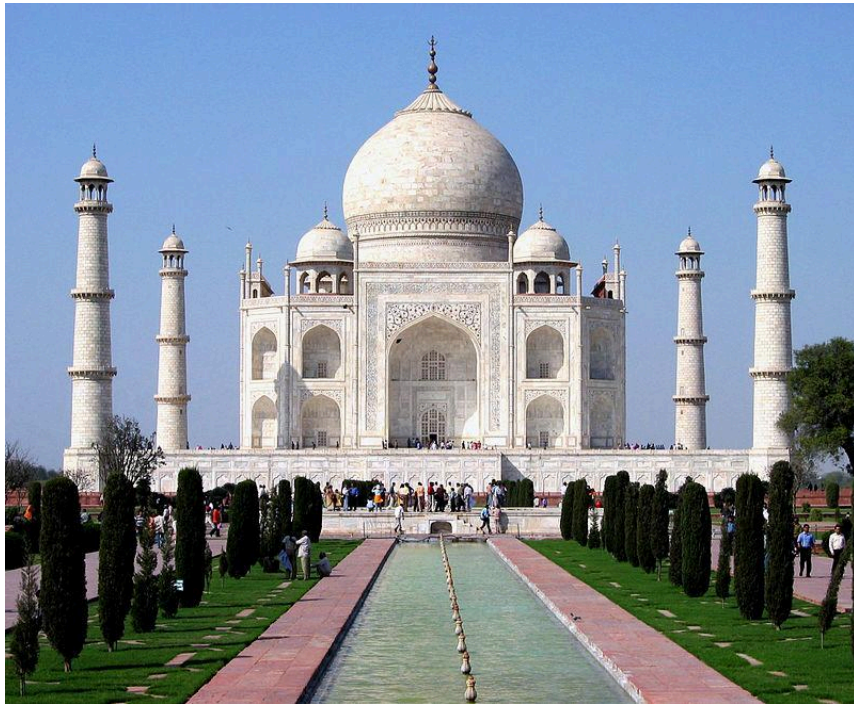
თითქმის 1500 წლის განმავლობაში გოდაიჯი უზარმაზარი ბრინჯაოს ქანდაკების- 130 ტონა ბრინჯაოსა და 130 კილოგრამი ოქროსგან გაკეთებული უზარმაზარი ბუდას ადგილსამყოფელი იყო.

გოდაიჯის ბუდას ქანდაკება კონფლიქტის მერე მშვიდობის მომგანად ითვლება. მისი ყოველი თითი დაახლოებით ერთი მეტრის სიგრძისაა...

თაჯ-მაჰალი (**ჰინ.** ताज महल, **ურდუ/სპარს.** تاج محل; „სასახლე-გვირგვინი“) — მარმარილოს მავზოლეუმი **ინდოეთის** ქალაქ **აგრამში**. აგებული 1631-1653 წლებში დაახლოებით 20.000 მუშის მიერ. **მოგოლთა** იმპერატორი შაჰ-ჯაჰანის შეკვეთით, თაჯ-მაჰალი უნდა გამხდარიყო მისი საყვარელი მეუღლის, არჯუმან ბანო ბეგუმის (ცნობილი როგორც მუმთაზ მაჰალი), მავზოლეუმი.

თაჯ-მაჰალი მოგოლთა მმართველობის პერიოდის არქიტექტურის საუკეთესო ნიმუშად ითვლება, ამ სტილში გაერთიანებულია **ინდური**, **სპარსული** და **თურქული არქიტექტურის** ელემენტები. მისი მთავარი არქიტექტორი იგალიიდან მოწვეული ჯერონიმო ვერონიო იყო. თაჯ-მაჰალის ყველაზე ნაცნობი ელემენტია თეთრგუმბათიანი **მარმარილოს** მავზოლეუმი, თუმცა ეს ინტეგრირებულ სტრუქტურათა კომპლექსის მხოლოდ ერთი ნაწილია.

აია-სოფია (ასევე **ჰაგია-სოფია**, ამჟამად **აია-სოფიას მუზეუმი**) — ყოფილი ბიზანტიური მართლმადიდებლური ეკლესია, რომელიც მოგვიანებით **მეჩეთად** გადაკეთდა ოსმანთა მიერ, ამჟამად კი მუზეუმი ქალაქ **სტამბოლში**, **თურქეთი**. მას უნივერსალურად მსოფლიოს ერთ-ერთ ყველაზე ღირებულ შენობად მიიჩნევენ და ხშირად მსოფლიოს მერვე საოცრებად მოიხსენიებენ. **კონსტანტინოპოლის** დაცემისას მისი ოსმანთა ხელში გადასვლა ბერძნული მართლმადიდებლური ქრისტიანული სარწმუნოების მიერ უდიდეს გრაგედიად არის მიჩნეული. ვიდრე **კონსტანტინოპოლი** დაეცემოდა იყო ერთ-ერთი უმთავრესი მართლმადიდებლური ცამარი. სახელი **წმინდა სოფია** ბერძნულიდან ითარგმნება, როგორც **წმინდა სიბრძნე** და ეძღვნება **წმინდა სამების** მეორე იპოსტასს, განკაცებულ ღვთის სიგყვას (**ბერძნ.** Ἁγία Σοφία), უფალ **იესო ქრისტეს**, როგორც ღვთის წმინდა სიბრძნეს.

ცადრის სახელი მომდინარეობს ბერძნულიდან - Ἁγία Σοφία. მისი ლათინური ექვივალენტია Sancta Sophia, ხოლო თურქული - Ayasofya.

2006 წელს აია-სოფიას მეჩეთში განახლდა მაჰმადიანური რელიგიური რიგულების აღსრულება.

კრაისლერ ბილდინგი (Chrysler Building, კრაისლერის შენობა) — 319 მ (1048 ფუტი) სიმაღლის [არტ-დეკოს](#) სტილის ცათამბჯენი მდებარეობს [ისტ-საიდ მანჰეტენზე](#) 42-ე ქუჩისა და ლექსინგტონის ავენიუს გადაკვეთაზე. თავდაპირველად აგებულ იქნა [კრაისლერის კორპორაციისთვის](#), თუმცა ამჟამად შენობა TMW Real Estate (75%) და Tishman Speyer Properties (25%) საკუთრებაშია. კრაისლერ ბილდინგი პირველი ნაგებობა იყო მსოფლიოში რომელმაც 1000 ფუტის სიმაღლეს გადააჭარბა. დასრულდა რა [1930](#) წელს, შენობა მყისვე გახდა ქალაქ [ნიუ-იორკის](#) სიმბოლო.

სექციების სია

- [1 ისტორია](#)
- [2 არქიტექტურა](#)
- [3 გალერეა](#)
- [4 იხილეთ აგრეთვე](#)
- [5 რესურსები](#)

ისგორია

შენობის პროექტი ეკუთვნის [ჟილიამ ვან ალენს](#), რომელიც [ჟილიამ რეინოლდსის](#) შეკვეთით შესრულდა. პროექტი შემდგომში [უოლტერ კრაისლერმა](#) შეიძინა საკუთარი კომპანიის შტაბ-ბინისთვის.

შენობის აგების პერიოდში ნიუ-იორკის მშენებლები ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ მსოფლიოში უდიდესი ცათამბჯენის შექმნაში. კრაისლერ ბილდინგის მშენებლობა მიმდინარეობდა განუმეორებელი სისწრაფით - 4 სართული კვირაში - და მასზე არც ერთი მშენებელი-მუშა არ დაღუპულა. დასრულებამდე ცოცხა ხნით ადრე შენობა სიმაღლით [კრეიგ სევერანსის უოლ სტრიტზე](#) მდებარე ცათამბჯენს გაუტოლდა; ამ ფაქტით აღმოთებულმა ბაგონმა სევერანსმა საკუთარ შენობას სასწრაფოდ დაამატა ორი ფუტი (60 სმ) სიმაღლეში, მსოფლიოს უმაღლესი შენობის ტიტულის მოსაპოვებლად (ეს ტერმინი გამოირიცხავს ისეთ ნაგებობებს, როგორცაა [ეიფელის კოშკი](#)).

თუმცა ბაგონ ვან ალენს საიღუმლოდ უკვე ჰქონდა აღებული ნებართვა კრაისლერზე 125 ფუტი (38.1 მ) სიმაღლის ქიმის დასამონტაჟებლად, რომელსაც ასევე კონსპირაციულად ამავე შენობის შიგნით აწყობდნენ. ქიმი, რომელიც "ნიროსგას" უქანგავი ლითონისა იყო, შენობის თავზე აღმართეს [1929 წლის 23 ოქტომბერს](#), რამაც კრაისლერ ბილდინგი არა მხოლოდ მსოფლიოს უმაღლესი შენობა, არამედ მსოფლიოს უმაღლესი ნაგებობა გახადა. ვან ალენი და კრაისლერი ამ ტიტულით მხოლოდ ერთი წელია ამაყობდნენ, ვინაიდან სწორედ ამ პერიოდში დასრულდა მშენებლობა [ემპაია სტეიგ ბილდინგზე](#). ამ ფაქტით განაწყენებულმა ბაგონმა კრაისლერმა ვან ალენს გასამრჯელოს გადახდაზე უარი განუცხადა. კრაისლერ ბილდინგი საზოგადოებისთვის [1930 წლის 27 მაისს](#) გაიხსნა.

